

Aanpassing geometrie straten Zuiderveld

raadsvoorstel d.d. 20 september 2022 (75/2022)

In de openbare besluitenlijst van het college van B&W d.d. 20 september 2022 staat het volgende besluit:

4.3 Aanpassing geometrie straten Zuiderveld

Besluit:

1. Het op 21 juni 2022 vastgestelde collegebesluit Aanpassing geometrie straten Zuiderveld in te trekken.

Aan de raad voor te stellen:

1. De geometrie van de Federico Fellinistraat, Nora Ephronstraat en het Fons Rademakerspark in de woonplaats Nijmegen vast te stellen volgens bijgaande tekening met nummer 574794.
2. Het college te machtigen om de geometrie van de volgende straten in Zuiderveld te wijzigen indien deze afwijkend worden aangelegd: Nora Ephronstraat, John Fordstraat, Federico Fellinistraat, Alfred Hitchcockstraat, Fritz Langstraat, David Leanstraat, Sergio Leonestraat, Jacques Tatistraat, Orson Wellesstraat, Billy Wilderstraat, Op de set, Zuiderveld, Ingmar Bergmanpark, Bert Haanstrapark en Fons Rademakerspark.
3. Het college te machtigen om, indien het vanwege de aard van een toekomstige straat passender is om een ander achtervoegsel te gebruiken, de onder beslispoint 2 genoemde straatnamen hierop aan te passen.

In het raadsvoorstel 'Aanpassing geometrie straten Zuiderveld' wordt geen melding gemaakt van het collegebesluit (besluit B&W d.d. 21 juni 2022, nummer 4.12). In het collegevoorstel 'Aanpassing geometrie straten Zuiderveld' staat bij de argumenten:

- 1.1. *Dit collegebesluit is onbevoegd genomen. In beslispoint 2 van het raadsbesluit van 16 mei 2018 werd het college gemachtigd om de geometrie van de onder beslispoint 1 van dat besluit genoemde straten te wijzigen indien deze afwijkend worden aangelegd. De Federico Fellinistraat, Nora Ephronstraat en het Fons Rademakerspark horen bij die genoemde straten. Deze machtiging gold echter niet meer sinds de Verordening naamgeving en nummering (adressen) 2019 op 15 mei 2019 in werking trad. Daarom moet het collegebesluit ingetrokken worden*

Het onbevoegd genomen collegebesluit is op 23 juni 2022 gepubliceerd in Gemeentebblad 2022, nr. 285994 en op 30 juni 2022 als brondocument ingeschreven in de BAG (begin geldigheid: 24-06-2022). In het collegevoorstel en de openbare besluitenlijst ontbreekt een beslispoint inzake de datum van inwerkingtreding. In de openbare bekendmaking staat:

Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking.

datum

Het ontbreken van een beslispunt over inwerkingtreding is een structureel probleem. Ook in het raadsvoorstel d.d. 20 september 2022 staat niets over de datum waarop het besluit in werking treedt.

In de Catalogus Basisregistratie Adressen en Gebouwen - 2018 staat bij 'Materiële historie' (p. 136):

beginGeldigheid

De datum waarop een versie van een BAG-object geldig is in de werkelijkheid conform de ingangsdatum in het brondocument. Dit tijdstip wordt vastgelegd in de *beginGeldigheid*. Als er geen expliciete ingangsdatum van geldigheid is opgenomen, wordt de datum van het brondocument overgenomen.

Een besluit treedt niet in werking voordat het is bekendgemaakt (artikel 3:40 Algemene wet bestuursrecht). Hieruit kan echter niet worden afgeleid wanneer een besluit wel in werking treedt. De onduidelijkheid kan worden weggenomen door een beslispunt waarin de ingangsdatum expliciet staat vermeld.

bezwaar en beroep

In de bijlage met de tekst voor de bekendmaking van het 'Besluit Aanpassing geometrie straten Zuiderveld raad' ontbreekt een melding als bedoeld in artikel 3:45, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht. Kunnen belanghebbenden geen bezwaar maken of beroep instellen?

In de toelichting bij de Verordening naamgeving en nummering (adressen) 2019 staat onder het kopje 'Algemene wet bestuursrecht' onder meer:

Het besluit zal aan de formele en materiële eisen van de Awb moeten voldoen. Op grond van de Awb is het mogelijk tegen een besluit een bezwaarschrift in te dienen bij het besluitende bestuursorgaan. Ook staat de mogelijkheid open om daartegen in beroep te gaan.

Het raadsvoorstel en de tekst voor de bekendmaking voldoen ook niet aan de artikelen 3:46 en 3:47, eerste en tweede lid, van de Awb. Een besluit dient te berusten op een deugdelijke motivering. De motivering wordt vermeld bij de bekendmaking van het besluit. Daarbij wordt zo mogelijk vermeld krachtens welk wettelijk voorschrift het besluit wordt genomen.

wettelijke grondslag

Gelet op artikel 6, eerste lid van de Wet basisregistratie adressen en gebouwen en artikel 2, tweede lid van de Verordening naamgeving en nummering (adressen) 2019;

Een verwijzing naar hoofdstuk 10 van de Algemene wet bestuursrecht ontbreekt. De beslispunten 2 en 3 beginnen met de formulering: "Het college te machtigen om ...".

Onder 'machtiging' wordt verstaan: de bevoegdheid om in naam van een bestuursorgaan feitelijke handelingen te verrichten die noch een besluit noch een privaatrechtelijke rechtshandeling zijn. De bevoegdheid om in naam van een bestuursorgaan besluiten te nemen wordt 'mandaat' genoemd.

Waarom wordt in het raadsvoorstel de term 'machtigen' gebruikt? Een deugdelijke motivering had meer duidelijkheid kunnen verschaffen over wat er met de beslispunten 2 en 3 wordt beoogd. De beide argumenten in het voorstel munten uit door beknoptheid:

- 2.1. *Op die manier wordt een kloppende geometrie van de straten gerealiseerd.*
- 3.1. *Het is wenselijk dat het achtervoegsel van een straat past bij het karakter van de straat.*

achtervoegsel

Beslispunt 3 is vrijwel identiek aan het derde beslispunt van het raadsbesluit d.d. 14 juli 2021 (Straatnaamgeving Ulpia en Fabrica). Hoewel niet werd voldaan aan de voorwaarde dat het 'vanwege de aard van een toekomstige straat passender is om een ander achtervoegsel te gebruiken', heeft het college de door de raad vastgestelde naam Slachthuisstraat gewijzigd in Slachthuisweg. Het besluit B&W d.d. 14 september 2021, nummer 4.4, is gepubliceerd in Gemeenteblad 2021, nr. 327090.

Dit collegebesluit is gebaseerd op een 'toezegging' die de wethouder Vergunst zou hebben gedaan tijdens de behandeling van het raadsvoorstel in de besluitronde van 14 juli 2021. In het woordelijk verslag, de openbare besluitenlijst en de uitzending blijkt hiervan geen sprake te zijn. Het college was niet bevoegd het achtervoegsel van vastgestelde naam te wijzigen.

De controle van de raad op de wijze waarop het college gebruik maakt van zogenaamde machtigingen schiet tekort. Dat geldt niet alleen voor het aanpassen van achtervoegsels, maar ook voor het wijzigen van de geometrie van de openbare ruimte.

geometrie

Op grond van het raadsbesluit d.d. 1 april 2015 was het college bevoegd de geometrie van de Jack Hompestraat, Jan Nieraethstraat, Jans Kloppenburgstraat vast te stellen (besluit B&W d.d. 19 september 2017, nummer 3.4). Het collegebesluit is wel bekendgemaakt in Gemeenteblad 2017, nr. 165153, maar niet als brondocument ingeschreven in de BAG.

In het Nationaal Wegenbestand (NWB) heeft een deel van de Winselingseweg de naam Jan Nieraethstraat. Bij dit wegvak staat ook een straatnaambord met de naam Jan Nieraethstraat zonder het door de raad vastgestelde onderschrift. Ook hier schiet het toezicht tekort.

Een beslissing tot vaststelling van een openbare ruimte, alsmede de wijziging of intrekking daarvan is in artikel 7 onder b, van het Besluit basisregistratie adressen en gebouwen aangewezen als brondocument voor de basisregistratie. Bij 'Vervolg' wordt de inschrijving van het besluit in de BAG niet expliciet genoemd.

In het voorstel staat ook niets over de wijze waarop de gemeenteraad wordt geïnformeerd over de besluiten die op grond van de beslispunten 2 of 3 worden genomen. Moet de raad hiervan kennis nemen via de openbare besluitenlijst van het college of de openbare bekendmakingen in het gemeenteblad?

beslispunt 1

In het voornaamste beslispunt wordt voorgesteld de geometrie van de Federico Fellinistraat, Nora Ephronstraat en het Fons Rademakerspark in de woonplaats Nijmegen vast te stellen volgens bijgaande tekening.

Voor de duidelijkheid heb ik de oude situatie op tekeningnummer 531613 (RB 16-05-2018) en de nieuwe situatie op tekeningnummer 574794 (versie 1) naast elkaar gezet. Daarbij valt op dat de Nora Ephronstraat breder is geworden dan het Fons Rademakerspark. Volgens de basisregistratie zijn deze openbare ruimten niet van hetzelfde type.

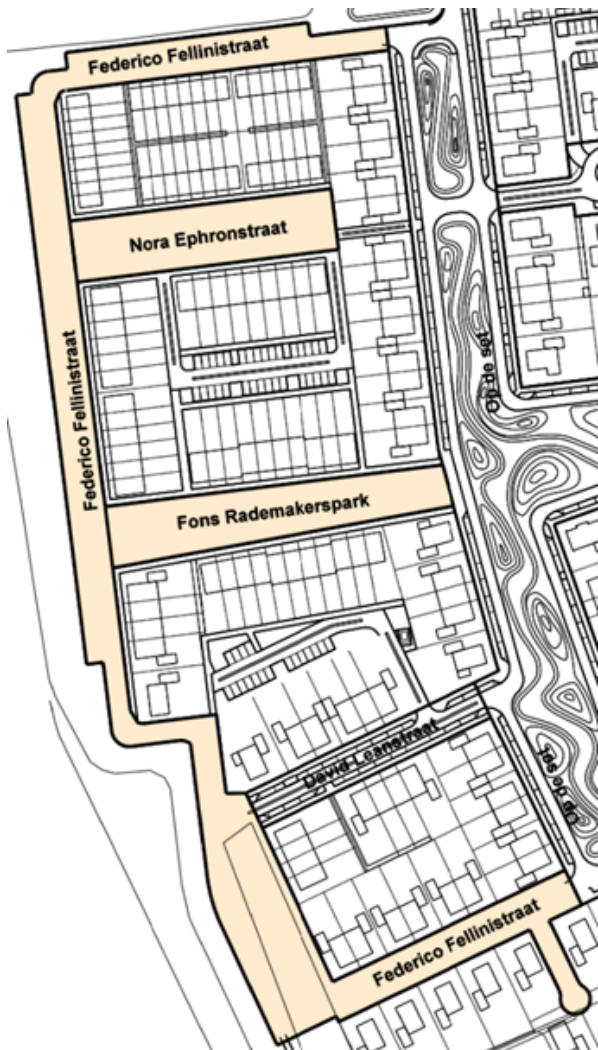
De Nora Ephronstraat is een openbare ruimte van het type 'weg'. Het Ingmar Bergmanpark, Bert Haanstrapark en Fons Rademakerspark zijn geregistreerd als openbare ruimte van het type 'terrein'. Dit is een gevolg van het amendement 'Op weg naar gedeelde regie' (indiener: Cilia Daemen, GroenLinks) dat unaniem door de raad is aanvaard.

Bij de wijziging van de geometrie dienen zowel het achtervoegsel -park als het type 'terrein' heroverwogen te worden. Het is wenselijk dat het achtervoegsel van een straat past bij het karakter van de straat. Of geldt dit argument dat ten grondslag ligt aan beslispunt 3 niet voor openbare ruimte ID 0268300000001842 met de naam Fons Rademakerspark?

Vroeger was een park een groengebied en werden huisnummers gekoppeld aan openbare ruimten van het type 'weg'. Inmiddels zijn er ook nummeraanduidingen die liggen in openbare ruimten van het type 'terrein'. Volgens de BAG zijn er nog geen adressen in het Fons Rademakerspark.

tekeningnummer 531613 (detail)

tekeningnummer 574794 (detail)

Straten die in elkaars verlengde liggen, krijgen in beginsel dezelfde naam. Bij straten die niet in elkaars verlegde liggen, kan een zelfde naam tot verwarring leiden. Een dergelijke situatie doet zich voor bij openbare ruimte ID 0268300000001844 met de naam Federico Fellinistraat.

Het is niet vanzelfsprekend om een openbare ruimte die verschillende malen van richting veranderd inclusief een zijstraatje een en dezelfde naam te geven. Door de gewijzigde plannen is dit nog onlogischer geworden. Van een goede naamgeving van de openbare ruimte is geen sprake. Een deugdelijke motivering ontbreekt.

De Federico Fellinistraat kan beter opgesplitst worden in twee of meer openbare ruimten. Dit biedt de mogelijkheid om een tweede openbare ruimte in deze buurt te noemen naar een vrouwelijke regisseur, bijvoorbeeld naar de Italiaanse filmregisseur en scenarioschrijfster Lina Wertmüller (Rome, 14 augustus 1928 – Rome 9 december 2021).

Zij was in 1977 de eerste vrouwelijke regisseur die genomineerd werd voor een Oscar. Het feit dat zij 'pas' in 2021 op 91-jarige is overleden, hoeft geen beletsel te zijn. Aan de regel dat iemand minstens 10 jaar geleden overleden moet zijn om in aanmerking te komen voor een straatnaam ligt geen formeel besluit van het bevoegde gemeentelijke orgaan ten grondslag.

De 'Richtlijnen straatnamen' (*pdf-bestand gewijzigd: 30-01-2017 09:30:59*) op de gemeentelijke website zijn nooit gepubliceerd in het gemeenteblad. De 'eis' dat de persoon minstens 10 jaar geleden overleden is, blijkt een latere toevoeging te zijn. In een eerdere versie met de titel 'Richtlijnen voor straatnaamgeving' (*pdf-bestand gewijzigd: 22-03-2016 14:13:48*) stond dat er geen personen worden vernoemd die nog in leven zijn. De uitzondering voor leden van het Koninklijk Huis is niet gewijzigd.

Met de inwerkingtreding van de Verordening naamgeving en nummering (adressen) 2019 op 15 mei 2019 zijn alle eerdere gemeentelijke regels en voorschriften voor het benoemen van delen van de openbare ruimte en het nummeren van de daaraan liggende objecten vervallen (artikel 10, eerste lid).

gemeenteblad

In plaats van de intrekking bekend te maken (besluit B&W d.d. 20 september 2022, nummer 4.3) is het onbevoegd genomen collegebesluit d.d. 21 juni 2022 op 23 september 2022 nogmaals gepubliceerd in met als titel 'Rectificatie Besluit Aanpassing geometrie straten Zuiderveld' (zonder externe bijlage).

Hoewel het besluit over de aanpassing van de geometrie nog door het bevoegde gemeentelijke orgaan nog genomen moet worden, is het al twee maal gepubliceerd in de officiële uitgave van de gemeente Nijmegen met de mededeling dat dit besluit op de dag na bekendmaking in werking treedt. Wanneer en op grond waarvan treedt het besluit in werking op de dag na bekendmaking? Welke dag en welke bekendmaking worden hier bedoeld?

In de beide bekendmakingen in het gemeenteblad staat de naam Federico Fellinistraat in plaats van Federico Fellinistraat.

conclusie

Het raadsvoorstel d.d. 20 september 2022 is op een aantal punten voor verbetering vatbaar. Het zou vanzelfsprekend moeten zijn dat dit voorstel niet zonder beraadslagingen afgedaan kan worden als hamerstuk. Het advies van het presidium kan ik dan ook niet volgen.

Het voorstel is het vervolg op een onbevoegd genomen collegebesluit d.d. 21 juni 2022 dat op 20 september 2022 is ingetrokken. Beslispunt 1 heeft alleen betrekking op de geometrie van de Federico Fellinistraat, Nora Ephronstraat en het Fons Rademakerspark.

Uit niets blijkt dat aan de voorgestelde wijziging van de geometrie een integrale afweging ten grondslag ligt waarbij ook het achtervoegsel en het type van de openbare ruimte betrokken zijn. Bij twee van de drie straten is niet voldaan aan de eisen die gesteld kunnen worden aan een goede naamgeving van de openbare ruimte.

Een deugdelijke motivering van de beslispunten 2 en 3 ontbreekt. Het nut aan de noodzaak van de zogenaamde machtigingen ontgaat mijn. Er is geen enkele reden om het wijzigen van de geometrie en het aanpassen van een achtervoegsel over te laten aan het college en/of een anonieme ambtelijke werkgroep waarvan de werkzaamheden zich volledig onttrekken aan de openbaarheid.

Nijmegen, 23 september 2022

Rob Essers